

Z dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez pocztu: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacje są wolne od opłaty pocztowej.

Cześć urzędowa.

Gmina *Dylagowa* w obwodzie sanockim obowiązała się po wieczne czasy dla założenia regularnej szkoły parafialnej u siebie, na zakupionym przez nią i na cele szkolne ofiarowanym gruncie pod Nr. top. 219 objętości 225 sążni kwadratowych, wystawić w przeciągu 3 lat budynek szkolny z pomieszczeniem nauczyciela, utrzymywać go zawsze w dobrym stanie, sprawić potrzebne porządki szkolne, czuwać nad ochędostwem szkoły, na opał szkoły dostarczać rocznie 6 niższo-austr. sągów miękkiego drzewa, a na koniec płacić każdoczesnemu nauczycielowi rocznie 100 zł.

Na polepszenie tej dotacji zapewnił r. kat. pleban miejscowy x. Daniel Stopiak na czas swego terażniejszego plebaństwa roczny dodatek w kwocie 5 zł. w. a.

Okazana temi ofiarami troskliwość o poparcie oświaty między ludem wiejskim podaje c. k. Namiestnictwo z wyrazem uznania do wiadomości powszechnej.

(Z urzędowej części *Gazety wiedeńskiej*.)

Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z 30. września r. b. nadać najłaskawiej opróżnione przy lwowskim wyższym sądzie krajowym posady radców, lwowskiemu nadprokuratorowi państwa *Franciszce Omeiz*, zostawionemu do dyspozycji radzcy wyższego sądu krajowego *Janowi Moling*, i radzcom lwowskiego sądu krajowego *Franciszce Jagermann* i *Tomaszowi Osurewiczowi*.

Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z 30. września r. b. mianować najłaskawiej opawskiego prokuratora państwa *Maurycego Auffenberg* nadprokuratorem państwa we Lwowie z rangą i charakterem radzcy wyższego sądu krajowego.

Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z 30. września r. b. mianować najłaskawiej prezesa tarnowskiego sądu obwodowego *Ferdynanda Adamek*, radzcy nadwornym przy najwyższym trybunale sądowym.

Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z 30. września r. b. nadać najłaskawiej opróżnioną przy krakowskim sądzie krajowym posadę radzcy wyższego sądu krajowego w Krakowie *Drwi Fryderykowi Dargun*.

Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z 30. września r. b. mianować najłaskawiej zastawionego do dyspozycji radzcy wyższego sądu krajowego *Józefa Temmitschke* i radzcy krakowskiego sądu krajowego *Dra Alexandra Cukrowicza* i *Franciszka Kellera* radzcami wyższego sądu krajowego w Krakowie.

Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z 30. września r. b. mianować najłaskawiej zastawionego do dyspozycji prezesa sądu obwodowego barona *Antoniego Oechsner* prezesem sądu obwodowego w Tarnowie.

Cześć nieurzędowa.

Lwów, 6. października.

Wspomniany wczoraj artykuł frankfurckiej *Europe* z 1go b. m. pod napisem: „Ostra prawda! najnowsze oświadczenia Francji i Anglii w sprawie polskiej“ — przyniosły już teraz dzienniki w całości. *Wiener Abendpost* z 3. b. m. zamieściła go także, powiadając jednak na wstępie, że tylko dla zoryentowania się uważała za potrzebne przytoczyć go, nieręcząc jednak wcale za jego osnowę. Dalej następuje dosłowna treść rzeczzonego artykułu, którą podamy w całości w jutrzejszym numerze, a w końcu załącza *Wiener-Abendpost* do niego następujące oświadczenie: „Do ostatnich ustępów tego artykułu (względem polityki Austrii w sprawie polskiej) mamy dodać to tylko, że rząd austriacki, jak się zdaje, nie mógł mieć żadnego powodu, by przy terażniejszym stanie rzeczy myśleć o jednostronnem postępowaniu z Francją z wyłączeniem Anglii, lecz że owszem musiał on widzieć się spowodowanym, trzymać się w tej chwili powszechnych zasad na których opierała się jego polityka w całej tej sprawie.“

Wiadomości telegraficzne są dziś bardzo szczupłe. Podług telegramu z Berlina z 3. b. m. oznajmiła tamtejsza ambasada rosyjska poddanym rosyjskim polskiego pochodzenia z prowincji zachodnich, którzy przebywają za granicą, ażeby z upływem swoich paszportów, lub jeżeli termin ich już się skończył, wracali niezwłocznie do domu. W przeciwnym razie zagrożono im sekwestracją majątku.

Z widowni walki w Polsce przyniosły dzisiejsze dzienniki tylko pogłoskę, rozszerzoną w drodze telegraficznej ze Lwowa, że

dowódcę powstania w Kaliskiem, *Taczanowskiego*, ma „rząd narodowy“ za ostatnią jego kłeskę, poddać pod sąd wojenny.

Z nad Unny piszą do *Jen. Kor.*: „W uroczystość narodzenia Matki Boskiej udaje się zwykle znaczna liczba ludu ze Sławonii, Serbii i Bosnii na odpust do kaplicy w Kostajnicy. Najwięcej takich pielgrzymów dostarcza zawsze chrześcijańska ludność Bosnii. Tego roku podobało się Madyrowi tureckiemu, zabronić Rajom przejścia przez Unnę na terytorium austriackie. Gdy jednak stacyonujący w Kostajnicy major *Drakulic* dowiedział się o tym zakazie, wysłał natychmiast do Mudyra pisemne wezwanie, ażeby odwołał ten zakaz; jakoż uczyniono zadość temu wezwaniu, i Rajowie bośniańscy brali i tego roku udział w tej uroczystości.“

Z *Alexandry* dowiaduje się *Jen. Kor.*, że podług rozszerzonej w kołach politeznych pogłoski otrzymał Wicekról Egiptu od Porty wezwanie, ażeby niezwłocznie przybył do Konstantynopola i zdał sprawę z swego postępowania w sprawie kanału suezkiego. Mianowicie ma nalegać o to głównie Anglia, której nie podoba się roztropna, neutralna i więcej wyczekująca niż działająca polityka Wicekróla; ale sądzą powszechnie, że *Ismail Basza* jest dosyć oględny i światły, ażeby się oprzeć nieprzyjaznym cywilizacji europejskiej dążnościom rządu tureckiego.

Monitor zamieścił w ostatnich numerach cały szereg nader pomyślnych acz wiele ogólnych wiadomości z Meksyku. Zapewnia ón, iż cały kraj przystępuje do interwencji francuzkiej, że *Juarez*, prezydenta rzeczypospolitej wszyscy opuszczają, że ón sam w krótkie się z kraju wyniesie. Inne zaś doniesienia, które *Independance belge* przez *Hawanę* podaje, wystawiają stan rzeczy w mniej różowych dla Francji kolorach. *Juarez* ogłosił protestację w nader jedrnych wyrazach przeciwko uchwałom junty w stolicy Meksyku z ramienia generała *Forey* urzędującej, główni mężowie stanu i generałowie rzeczypospolitej jak *Doblado*, *Ortega*, *Comonfort* i inni trzymają się go w *San Luis de Potosi* i dotąd nie zanosi się wcale na to, ażeby dalszego oporu przeciwko Francuzom zrzec się mieli. W tej chwili pora deszczów wstrzymuje wszelkie wojenne operacje, których jednakże w krótkie w tamtych stronach spodziewać się trzeba.

Monarchia Austriacka.

Wiedeń, 4. października. (*Nowiny dworu*.) Dzień powrotu Cesarza Jego Mości z *Ischl* nie jest jeszcze dokładnie wiadomy. Mówią, że Cesarz Jego Mość powróci do *Schönbrunu* d. 6. października.

Najjaśniejsza Pani ofiarowała gminie *Mühlhausen* w Czechach 200 zł. na budowę kościoła.

Arcyksiążę *Leopold* powrócił z Prus.

Słychać znów, że Cesarz Jego Mość ma przedsięwziąć podróż do Węgier, i na ten cel miano już poczynić przygotowania w zamku w *Budzie*. Kanclerz węgierski hr. *Forgach* i minister hr. *Esterhazy* mają towarzyszyć Najjaśniejszemu Panu w tej podróży. Mówiono dawniej, że Cesarz miał jedynie zamiar zwiedzić okolice dotknięte nieurodzajem, ale w obec terażniejszych okoliczności ma przytem także nastąpić dalszy moment polityczny, którego znaczenie i skutek zawisły od oględnej inicjatywy kraju.

Przed kilkoma dniami przybył tu attaché poselstwa rosyjskiego w Paryżu z depezbami od hr. *Budberga* do pana *Knorringa*, i d. 1. b. m. odjechał do Paryża. Podobnież kuryer francuzki, który przed kilkoma dniami przejeżdżał tędy z Paryża do Warszawy, odjechał także do Paryża z depezbami tutejszego poselstwa francuzkiego.

(*Czynności wydziału finansowego*.) Na posiedzeniu wydziału finansowego toczyła się dalej obrada nad rubryką „górnictwo“, i tę zatwierdzono. Dyskutowano wiele, ponieważ przy każdej pozycji naradzano się czy niebyłoby najstosowniej, aby wszystkie rządowe fabryki górnicze zostały sprzedane. Dr. *Schindler* proponował nawet, aby orzeczono, iż te fabryki powinny być sprzedane w jak najkrótszym czasie. Ta propozycja pozostała w mniejszości, chociaż większość głosów oświadczyła się za tem, że fabryki powinny być powoli sprzedane. Co do fabryk pomniejszych jako to: *Bockstein*, *Rauris*, i *Leud*, *Klausen*, *Rizbanya*, i *Radoboj*, których stan jest zawsze bierny, zapadła uchwała, aby zostały sprzedane.

(*Reskrypt cesarski do sejmku siedmiogrodzkiego*.) *Gazeta wiedeńska* zamieściła następujący reskrypt cesarski do sejmku siedmiogrodzkiego:

Odnoszącym królewskim pismem naszym z dnia 26. lutego 1861 roku przekazaliśmy prawodawstwu krajowemu konstytucyjne ustanowienie wyboru do rady państwa w *Siedmiogrodzie*, w reskrypcie zaś naszym z d. 15. czerwea b. r. względem otwarcia sejmku oświadczyliśmy, iż wysłanie deputowanych do rady państwa uważamy jako jedną z owych spraw ważnych, względem których sejmowi odpowiednie projekta do praw przedłożyć polecimy.

Gdy jednak ostateczne uregulowanie sprawy tej na drodze prawodawczej dłuższego czasu i dłuższych rozpraw potrzebować będzie, Wy zaś kochani wierni nasi już w najuniżeńszym adresie Waszym z dnia 21. sierpnia b. r. oświadczyliście gotowość wzięcia udziału w obradach rady państwa, odnoszących się według artykułu I. i II. dyplomu naszego z dnia 20. października 1860 roku i odnoszących oznaczeń ustawy zasadniczej z dnia 26. lutego 1861 roku do wspólnych praw, zobowiązań i interesów wszystkich królestw i krajów naszych, gdy nadto postanowiliście wpisać obadwa te dokumenta między prawa krajowe w trzech językach i wpisanie takowe dotąd pewno już dokonaliście, wzywamy Was przeto kochani wierni nasi, ażebyście zanim sposób w jaki wybór deputowanych do rady państwa wspólnie z wami ustanowimy, teraz już przez wystąpienie deputowanych do rady państwa, obecnie posiedzenia swe odbywającej, użyli obrad nad temi sprawami, które w dachu artykułu I. i II. dyplomu naszego z dnia 20. października 1860 r. tylko za zezwoleniem naszej rady państwa zadecydowane być mają.

Tem bardziej zaś oczekujemy, iż Wy kochani wierni nasi, na sejmie zgromadzeni reprezentanci wielkiego księstwa siedmiogrodzkiego, wezwaniu temu w najkrótszym czasie zadość uczynicie, iż takie wspólne sprawy niebawem pod obrady przyjsć muszą, najważniejsze zaś interesa kochanego naszego wielkiego księstwa siedmiogrodzkiego, a mianowicie wciągnięcie Siedmiogrodu w wielką sieć dróg żelaznych, obecności deputowanych siedmiogrodzkich w radzie państwa koniecznie wymagają.

Zalecamy Wam przeto i wzywamy Was, ażebyście 26 członków sejmku krajowego, którzy według §. 6. ustawy zasadniczej o reprezentacji państwa z Siedmiogrodu wysłani być mają, na ten raz w ten sposób obrali, ażeby z ośmiu wydziałów, na które się sejm podzielił, według §. 27. tymczasowego regulaminu dla łatwiejszego traktowania spraw, z 1. i 2. wydziału po czterech, z 3., 4., 5., 6., 7. i 8. wydziału po trzech członków ze wszystkich członków rady państwa bezwzględną większością głosów wybrali.

Gdyby jednak w którymkolwiek z tych wydziałów nie była obecna liczba członków §. 33. regulaminu do kompletu wymagana, lub gdyby z jakiegokolwiek przyczyny który z wydziału do wyboru przystąpić nie mógł lub nie chciał, w takim razie brakująca liczba deputowanych sejmku do rady państwa, przez cały sejm z wszystkich członków sejmowych bezwzględną większością głosów wybrana być winna.

Zresztą oczekujemy z pewnością, iż wydziały przez Was kochani wierni nasi, w duchu §. 28. regulaminu wybrane lub wybrać się mające, pracy swe dalej prowadziły nawet przez czas wysłania do rady państwa 26 członków, ażeby sejm ukochanego naszego wielkiego księstwa siedmiogrodzkiego zaraz po zamknięciu sesji rady państwa zebrać się mający, konstytucyjną działalność swoją ku załatwieniu ważnych spraw dotąd nie zadecydowanych na nowo rozpocząć i dalej prowadzić mógł.

Którym My z łaską naszą monarszą przychylni ciągle zostajemy. Dan w Ischl dnia 27. września 1863, a panowania naszego piętnastego roku.

Franciszek Józef r. w.

Fuanciszek hr. Nadusdy.

Za najwyższym cesarskim rozkazem:

Mikołaj hr. Teleki

Tryest, 3. października. (Odpowiedź J. Ces. Wysokości Arcyksięcia Ferdynanda Maxymiliana deputacji meksykańskiej.) Jego Ces. Wysokość Arcyksiążę Ferdynand Maxymilian przyjmował dzisiaj deputację meksykańską. Na przemowę deputacji Arcyksiążę odpowiedział co następuje:

Panowie!

Żywo poruszony jestem życzeniami, które zgromadzenie notabłów w Meksyku na posiedzeniu swem z dnia 10. lipca wyraziło, a które Wy Panowie z jego polecenia Mnie przedłożyliście. Nie może być jeno bardzo pochlebnem dla domu naszego, iż przy wymówieniu słowa monarchia oczy waszych ziomeków zwróciły się zaraz ku rodowi Karola V.

Chociaż zadanie zabezpieczenia niepodległości i pomyślności Meksyku pod tarczą stałych i wolnomyślnych rządzeń, nader jest szlachetne, to jednak w zupełnem porozumieniu z Jego Ces. Mością Cesarzem Francuzów, którego szczytna inicjatywa umożliwiła regenerację pięknej waszej ojczyzny, uznać to muszę, iż monarchia na stałych i prawowitych podstawach przywrócona być nie może, jeżeli cały naród w wolnym objawie woli swojej, życzeń stolicy nie potwierdzi.

Przyjęcie zatem ofiarowanego mi tronu muszę przedewszystkiem uczynić zawisłem od rezultatu głosowania całego kraju.

Z drugiej strony poczucie świętych obowiązków panującego, nakazuje mi żądać dla Cesarstwa nowo zaprowadzić się mającego koniecznych rękojmij, zabezpieczających jego całość i niezawisłość przed niebezpieczeństwami, któreby mu zagrażały mogły.

Jeżeli rękojmie stałej przyszłości osiągnięte zostaną, i jeżeli powszechny wybór szlachetnego ludu meksykańskiego na mnie padnie, w takim razie oparty na przyzwoleniu dostojnego naczelnika rodziny mojej, i ufając w obronę Boską, byłbym gotów do przyjęcia ofiarowanej mi korony.

Na przypadek gdyby Opatrzność powołała mnie do wysokiej cywilizatorskiej misji, która z tą koroną połączona jest, teraz już Panowie oświadczyliście wam muszę stały mój zamiar postąpienia sobie

za przykładem cesarskiego brata mego, i otworzenia krajowi dróg postępu na porządku i cywilizacji opartego; jak skoro więc cały rozległy kraj zupełnie uspokojony zostanie, zapieczętowania przysięgą moją paktu fundamentalnego z narodem zawartego.

Na tej tylko drodze mogłaby wstąpić w życie nowa i prawdziwie narodowa polityka, w której wszystkie stronnictwa, zapominając o dawnych swych urazach, dopomogłyby do podniesienia Meksyku do szczytnej pozycji między narodami, do której powołanymby był przed rządem, który trzymałby się zasady panowania według słuszności i sprawiedliwości.

Proszę was Panowie, ażebyście o tem miłem postanowieniu, które z całą szczerością wyjawilem, współohywateli waszych zawiadomili, i starali się o to, ażeby naród mógł wyjawić wolę swoją względem rządu, który w kraju zaprowadzić pragnie.

Włochy.

Turyń, 30. września. (Różne wiadomości.) Przy obrotach i ćwiczeniach wojska piemonckiego, które się w tym miesiącu pod Medyolanem odbywało, zwrócono na to uwagę, iż nie było obecnego ani jednego oficera francuzkiego. Wnoszą z tad, iż stosunki między rządem francuzkim a sardyńskim muszą być w stanie pewnego oziębienia.

Król Wiktor Emanuel za powrotem swym z Medyolanu do Turyń uoświadczył ministrom, iż książe Humbert, następca Tronu, uda się w krótkce do Neapolu, dla przepędzenia zimy w tej stolicy. Poprzednio zaś książe Humbert zwiedzić ma Sycylię i parę tygodni w Palermie zabiawić. Minister Peruzzi towarzyszyć ma księciu w tej przejazdce, dla bliższego przekonania się o położeniu rzeczy i potrzebach Sycylii.

W Neapolu utworzyć się ma towarzystwo kapitalistów w celu przedsięwzięcia osuszenia bagien i irygacji gruntów własnością rządu i instytucyj publicznych będących. Towarzystwo to zawiązuje się pod przewodnictwem księcia Galliera, kapitalisty genueńskiego, znanego w świecie finansowym. Obok tegoż towarzystwa formuje się drugie towarzystwo kapitalistów zagranicznych pod prezydencją Francuza Delahante. Minister rolnictwa i robót publicznych, Manna znajduje się teraz w Neapolu, dla zawarcia właściwego układu z temi towarzystwami. — Chodowanie bawełny w Neapolitańskiem, a mianowicie w Kalabrii znacznie się podnosi i zdaje się, iż artykuł ten będzie kiedyś stanowił jedn z głównych przedmiotów produkcji południowych prowincyj.

Na wezwanie komitetu polskiego miasto Medyolan subskrybowało 5000 franków dla tegoż komitetu, rada zaś ogólna tegoż miasta 2000 franków, miasto Coni 1000 franków. Inne miasta podobnie zrobiły ofiary. Idzie teraz o to czyli rząd sardyński zatwierdzi odnośne uchwały władz municypalnych, lub też czyli je nie znieśnie, na zasadzie prawa, zakazującego municypalnościom zajmować się sprawami politycznemi.

Z Turyń piszą do *Jener. Kor.* pod d. 29. z. m.: Ważne rzeczy przygotowują się tu w łonie czasu, a jeżeli nie mylą wszelkie oznaki, wkrótce nasza sytuacja polityczna zwróci na siebie większą uwagę Europy. Tymczasem żyjemy w prawdziwym chaosie przeciwności. Podczas gdy z jednej strony, nasz poseł w Paryżu, p. Nigra, który nie tylko jak dawniej mówiono nie będzie innym dyplomatą zastąpiony, ale nawet na usilne prośby pana Visconti Venosti zrzekł się w tym roku zwykłego urlopu, nadsyła tu najpomyślniejsze wiadomości o nowym szczęśliwym dla sprawy włoskiej zwrocie polityki Napoleona, jeżeli Włochy okażą się na przyszłość przychylniejszemi dla francuskich planów na wschodzie, z drugiej strony dzieją się znowu rzeczy, przy których trudno pojąć domniemane nagłe zbliżenie się obu mocarstw. Pomiędzy innemi, z powodu ostatnich wypadków w teatrze medyolańskim, gdzie w obecności króla bałaśliwie wymuszono odśpiewanie Marsylianki, a nadto dały się słyszeć grzmiące okrzyki: „precz z Francuzami! Niech żyje Garibaldi!“ Hr. Sartiges jest rozgniewany, i to tem bardziej ile że poseł rosyjski hr. Stakelberg nie tai swojej z tego powodu radości, że depeszą telegraficzną własnego rządu niebył wezwany jak jego szanowny towarzysz być obecnym na manewrach w Somma a tem samem nie potrzebował być świadkiem demonstracji teatralnej, która po manewrach nastąpiła. Tymczasem faktem jest, że Wiktor Emanuel za poradą Francyi i Anglii pod rozmaitemi pozorami zaniechał przynajmniej na teraz przygotowany wielki przegląd morsk. Godna też uwagi, że rząd nasz robi największe wysilenia, aby podnieść finanse krajowe; co także miało być przyczyną wyjazdu naszego ministra Menabrei do Paryża, z kąd udał się do Biarritz.

Dziś nadeszła tu drogą telegraficzną wiadomość o szczęśliwym rozwiązaniu królowej portugalskiej, córki Wiktora Emanuela; wiadomość ta napełniła radością całe miasto.

Dnia 23. września był w Medyolanie tak zwany theatre paré na cześć Króla z manewrów artylerji z pod Somma wracającego. Dawano operę Belliniego „I Puritani“ i balet Roty „Biali i Czerwoni“. Wśród baletu cała orkiestra zagrała Marsellezę, poczem Król, który był obecny w sukniach cywilnych, teatr zaraz opuścił. Poseł francuzki, wicehrabia de Sartiges, który w ostatniej chwili dostał rozkaz z Paryża asystowania przy rewii wojska piemonckiego, i który willeggiaturę swą w Pinerolo najniechętniej opuścił, znajdował się w teatrze w łoży drugiego rzędu. Słyszac marsz rewolucyjny zwrócić się miał z wyrzutami do ministra spraw zewne-

trzynek, mówiąc mu, że marszallezy nie grają nigdy w obecności Króla ani ministrów. Pan Visconti Venosta zaś odrzekł, iż muzyka sądziła, że mu sprawi przyjemność, grając narodową pieśń francuzką. Mówią, iż poseł francuzki przesłał zaraz raport do Paryża o całym tem zdarzeniu i o zuchwałej odpowiedzi ministra włoskiego. Tak piszą z Medyolanu do *Jener. Kor. austr.*

Królestwo Polskie.

(*Ezekucye w Warszawie.*) Donoszono już, że w Warszawie rozstrzelani zostali dn. 30. września czeladnicy Stanisław Janiszewski, Tymoteusz Raczyński, Jozafat Kosiński, Stanisław Jagoszewski i Leopold Zellner. Naoczny świadek tych egzekucyi w następujący sposób donosi o nich do Gazety szlaskiej:

Stosownie do obwieszczenia dziś na wymienionych placach spełnionym został wyrok na nieszczęśliwych ofiarach fanatycznego patryotyzmu, ze wszystkimi straszliwymi formalnościami, które towarzyszą wyrokowi sądu doraźnego. — Na pięciu placach, na których miały się odbyć egzekucye, zebrała się wielka liczba widzów wszelkiego stanu. Poprzednio postawiono na tychże placach znaczne oddziały wojska wszelkiej broni, a lud smutny i milczący oczekiwał w rozpacz na przybycie delikwentów. Poranek był mglisty, pochmurny. Dorożką zwiędziłem wszystkie 5 placów, i wszędzie widziałem liczne zebranie widzów. Pojechałem wreszcie na plac bankowy, aby być świadkiem rozstrzelania Kosińskiego, bo ten miał być najmłodszym z pięciu skazanych, spodziewałem się więc ujrzeć w nim najmniej stałości.

Nareszcie koło godziny 9 1/2 na zwykłym wózku przywieziono skazanego; na przeciw niego siedział kapucyn, który zdawał się mówić z nim pilnie. Żandarmi i utani otaczali wózek, który zatrzymał się przy palu ustawionym pod jednym z filarów przedsiönku bankowego. Gdy wózek ujrzano z daleka, lud zgromadzony wydał jednogłośny okrzyk boleści. Kosiński, młodzian najwięcej 19 lat liczący, wysiadł z powagą i spojrzał w koło przyjaźnie i z widoczną spokojnością umysłu. Dopiero gdy dał się słyszeć głośny płacz, pogodne oblicze nieszczęśliwego zaczęło się chmurzyć. Na komendę oficera zaczęła grać muzyka wojskowa, a audytor z papierem w ręku, odczytał coś donośnym głosem, zapewne wyrok, ale z powodu muzyki nie słyszano. Tymczasem wybiło trzy kwadransy na dziesiątą. Kapucyn, który także wysiadł i stanął tuż przy delinkwencie, wydobyl mały czarny krucyfiks. Delinkwent pocałował go z uszanowaniem, a potem pocałował zakonnik w rękę. Dwaj profosi zaprowadzili go do nieszczęsnego pała, przywiązali mu ręce do niego, i zawiązali mu oczy. Podczas tych straszliwych przygotowań, wyjaśniły się znowu piękne rysy młodzieńca. Na komendę oficera występuje 12 grenadyerów gwardyi. Mimowoli zamknąłem oczy i nie otwarłem ich aż usłyszałem wystrzał. Ciało delikwenta drgało, i powoli stanęło znowu prosto. Okropność! grenadyery bądź przez nieczułość, bądź przez własną konsternację strzelili źle, i trafili nieszczęśliwego w nogi. Biedny żył jeszcze! Dopiero przystąpiło bliżej dwóch żołnierzy z rewolwerami, i dali dwa lub trzy razy ognia, trafili w pierś, i ciało nareszcie upadło. Dał się słyszeć głośny płacz i narzekanie. Żandarmi obok stojący wzięli zwłoki i rzucili na wózek, który się powoli oddalił. Krwi upłynęło wiele, a bruk pod pałem był wydarty; natychmiast przystąpiło dwóch brukarzy, aby dać nowy bruk w miejscu, na którym skazany przelał krew.

Rosya.

(*Armia rosyjska.*) Z Rosyi piszą pod dniem 25. z. m. do *Pos. Ztg.*:

Pobór do wojska, który miał rozpocząć się dn. 1. (13.) listopada ma się tym razem bardzo prędko ukończyć, bo nie tylko wszystkie prace przygotowawcze zostały już dawno załatwione, ale nadto kontyngens jest już w połowie pokryty, już przez tych, którzy się dobrowolnie zgłosili, już przez zamówionych zastępców. Według wydanego wykazu, stan czynny armii rosyjskiej ma od 1. stycznia 1864 wynosi 858.997 z 27.400 oficerów wojska regularnego, i 302.965 z 4818 oficerów wojska nieregularnego, razem 1.161.962 szeregowców i 32.218 oficerów. Zwazwszy, że z tego wojska korpus 25 do 30.000 musi być ciągle trzymany na Kaukazie, a 210.000 potrzeba do służby wewnętrznej i na Syberyi, tedy odtrąciwszy nawet 140.000 na Polskę, pozostanie rządowi rosyjskiemu jeszcze 800.000 wojska. Oprócz tego rząd ma pod swemi rozkazami 420.000 milicyi, strzelców i ochotników. Niemcy w Krymie osiedleni, których jest około 60.000 dusz, po większej części mają się dobrze, a podczas wojny krymskiej złożyli 200.000 r. sr. w gotowiznie, i wszelkie zapasy bezpłatnie dostarczali do Sebastopola, przesłali adres do Cesarza, w którym zobowiązują się do takichże samych ofiar na przypadek wojny; gdyby zaś wojna miała być prowadzona gdzieindziej, tak, że nie mogliby dowozić zapasów, w tym razie zobowiązują się do ofiary dobrowolnej 350 do 400.000 rubli srebr.

Ameryka.

Nowy York, 28. września. (Wypadki wojenne.) Bragg pobit generała Rosenkranza w dwudniowej bitwie; Rosenkranz stracił 12.000 ludzi i cofnął się do Chattanorgi. U ujścia rzeki Rio-Grande oczekują starcia statków kanonierskich unii z francuskimi. Nad Rapid-Anem stoją naprzeciw siebie unioniści i separatyści. Z Charlestonu donoszą pod dniem 20. września, że Monitory (nowe

statki) nie mogą posunąć się naprzód, i że baterye stanów południowych niedozwalają unionistom wznosić bateryi.

(*Rokosz na wyspie San Domingo.*) Nadeszły teraz bliższe szczegóły o rokosz, który wybuchnął nie dawno na wyspie San Domingo. Znaczna liczba wychodźców, którzy przebywali na terytorium republiki Hajti, przekroczyła dnia 18. sierpnia dobrze uzbrojona granicę i przybywszy na terytorium hiszpańskie napadła załoga w Dajabon, Savaneta i Guayabin, spaliła to ostatnie miejsce i pozabijała żołnierzy hiszpańskich. Dnia 20. sierpnia wysłano z Santiago przeciw tej bandzie oddział wojska hiszpańskiego złożony z 300 ludzi kounicy i artyleryi, który jednak przeważną siłą odparty został ze znaczną stratą. Później zmuszony był jenerał Bucela obwarować samo Santiago przeciw korpusowi rokoszaków w liczbie 2—3000 ludzi. Dnia 27. sierpnia zajął oddział rokoszaków liczący 2000 ludzi miasto Porto Plato, odparłszy załogę hiszpańską do fortu. Tego samego wieczora nadpłynął hiszpański parowiec wojenny „Izabela II.“ z 2 batalionami z Santiago de Kuba; te wojska pobiły powstańców na głowę i odparty ich. Także na prowincyi przyszło do powstania; miasta Moka i La Vega są w ręku powstańców, ostatnie miasto po części spalone; i wielka trwoga panowała w całym kraju, by się nie powtórzyły okropności pierwszej rewolucyi. Z Porto Rico i z Hawany wysłano silne oddziały wojska do Cibao.

Kronika.

(Sprostowanie) „Gazeta Narodowa“ podała w „Dodatku do Nr. 191 w rubryce „Kroniki“ wiadomość, że w tarnopolskim miejskim szpitalu znajduje się 14 ciężko raniomych powstańców. Z urzędowego źródła możemy zapewnić, że wiadomość ta jest fałszywa. w tamtejszym szpitalu bowiem nie było ani dawniej, ani nie ma teraz raniomych powstańców.

(Pożary.) Dnia 25go z. m. w południe dotknął straszny pożar miasteczko Sokółów w obwodzie rzeszowskim. Ogień wszczął się przez nieostrożność w jednym z domów na przedmieściu Kamienieckim, i w przeciągu 7 godzin obrócił w perzynę 300 domów. Szkoda wynosi do 500.000 zł. w. a.

Z obwodu samborskiego mamy dziś cztery raportów o pożarach, z których dwa powstały przez podłożenie ognia, jeden z nieostrożności, a jeden z uderzenia pioruna. Dwa pierwsze dotknęły wieś Horodyszcze, gdzie dnia 16go z. m. o świcie zgorzała jedna, a w nocy z 27. na 28. z. m. druga karczma dworska, a przytem budynki gospodarskie i zasoby zboża arędarzów. Sąd powiatowy w Łące wytoczył z tego powodu śledztwo. — Trzeci pożar zdarzył się w Szumiaczu dnia 21go z. m. po południu. W pomieszkaniu tamtejszego gr. kat. plebana, który podówczas był z familią w polu zostawisz tylko dwoje małych dzieci w domu, zajęła się od pieca piekarskiego drewniana ściana, i zgorzał przeto cały dom plebana z wielu kosztownymi rzeczami złożonemi na strychu. Dzieci uratowano, ale jedno z nich w kołysce poparzył nieco płomien, który ogarnął już kołyskę. Strata plebana ma wynosić przeszło 1150 zł. w. a. — Nakoniec w nocy z 28. na 29. z. m. powstał pożar w Dorozowie z uderzenia pioruna, i pogorzało przeto 7 włościan, straciwszy całe swoje mienie.

(Król. fabryka porcelany w Berlinie.) Z dniem 1. października upływa sto lat od czasu, jak znana fabryka porcelany w Berlinie nosi nazwę królewskiej; od tego przynajmniej dnia datuje dokument dotyczący przysięgi złożonej przez urzędników fabryki, którą król nabył za sumę 225,000 tal. i którą zwiedził osobiście 11. września 1763 roku, przyczem w ciągu dwóch godzin obeznał się dokładnie ze wszystkimi jej szczegółami. Nie była to pierwsza w państwie pruskiem fabryka porcelany. Już w r. 1750 kupiec Wegeli założył był takż fabrykę, która atoli w roku 1756 upadła, poczem w r. 1761 kupiec Gockowski założył fabrykę porcelany w Berlinie na ulicy Lipskiej, a sekret, który Wegeli był kupił, nabył on za 4000 tal. od rzeźbiarza Reicharda, który był u Wegeliego za technika. Na początku r. 1763 Gockowski zawiesił wypłaty, a 21go sierpnia tegoż roku król Fryderyk II. nabył fabrykę. Z królewskiej jenerałnej kasy pocztowej wyasygnowano niezwłocznie 140.000 tal. w samych sztukach dwugroszowych srebrnych, a monopol sprzedaży wyrobów porcelanowych rozciągnięty został na wszystkie kraje pruskie. Nadano także fabryce rozmaite inne przywileje, jako to: otrzymywania corocznie bezpłatnie po 1600 sążni kubicznych drzewa, oraz zmuszania żydów do kupowania za gotowizną pewnej ilości porcelany i wywożenia takiej na sprzedaż za granicę; obok tego berlińskie towarzystwo główne drzierzawy loteryi obowiązane było do nabywania corocznie, tak dla posyłania za granicę, jak i na własny rachunek, porcelany za 6000 tal., która to suma podniesiona została w r. 1783 do 9600 tal. Takie były początki tej fabryki królewskiej, której dzieje dyrektor jej, Kolbe, wydał obecnie na uroczystość stuletniej rocznicy istnienia tego zakładu.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Technia, 24. września. Na naszym dzisiejszym targu były następujące przeciętne ceny:

	Mec ważył	Przywieziono	Sprzedano	Płacono w przecięciu za 1 mec w. a.	
	funtów			meców niż. austr.	zł.
Mec pszenicy	85	800	800	3	13
„ żyta	75	400	400	2	10
„ jęczmienia	65	150	150	2	16
„ owsa	51	82	82	1	82
„ kukurudzy
„ kartofli	80	80	.	90

Ostatnia poczta.

Kraków, 5. października. *Krak. Ztg.* pisze: Wczoraj obchodzono tu imieniny Jego c. k. Apostolskiej Mości solennem nabożeń-

